

Kristtalašvuoda, oskku, eallinoainnu ja etihka

(KOOE) oahppoplána, sámi plána

Dette er en nordsamisk oversettelse av den fastsatte læreplanteksten.
Læreplanen er fastsatt på dárogiella.

Máhttodepartemeanta mearridan láhkaásahussan 15.11.2019
Máhttodepartemeanta mearridan eksámenortnega 29.06.2020

Gusto 01.08.2020 rájes

Fága birra

Fága relevánsa ja guovddáš árvvut

KOEE lea guovddáš fága áddet iežas, earáid ja máilmmi iežas birra. Máhtu bokte iešguđetlágan oskkuid ja eallinoainnuid birra galgá oahppi ovdánahttit dáidduid eallit girjáivuođain servodat- ja bargoeallimis. KOEE galgá oahpahit ohppiid ehtalaččat reflekteret ja leat mielde ovdánahttimin ohppiid árvvoštallannávccaid árgabeaivvis ja go dustejit servodathástalusaid.

Buot fágat galget leat mielde duohtandahkamin oahpahusa árvovuođu. KOEE:s gieđahallojuvvojit árvoáššit oskkolaš ja filosofalaš árbevieruid ja ideaid vuođu ja dákkár árbevieruid ja ideaid suokkardeami bokte. Oahppit galget oahpásmuvvat árvvuide mat leat skuvlla ja servodaga vuodđun, ja mo dat leat nannejuvvon iešguđet oskkuin ja eallinoainnuin. Dát leat árvvut nugo olmmošárvvu ja luonddu, vuoignafriidjavuođa, lagamušráhkisvuođa, ándagassiiaddojumi, ovttaárvosašvuođa ja solidaritehta árvvusatnin. Fága galgá váikkuhit dasa ahte oahppit ohppet kristtalaš ja humanisttalaš árvvuid ja árbevieruid ja mo dát leat rievdan áiggiid čađa. Fága galgá addit ohppiide máhtu olmmošvuoigatvuođaid birra ja dihtomielalašvuođa olmmošárvvu birra vuodđoárvun, ja dat galgá láchit dili lotnolas árvvusatnimii, gierdavašvuhtii ja demokrátalaš váikkuheapmái.

Árvvut maid ulbmilparagrafa válddaha, leat maddái sámi árvvut ja galget gustot KOEE:s. Fága vuolggasadji galgá leat buotsámi perspektiiva ja eamiálbmotperspektiiva.

Oahpahuslágas lea mearriduvvon ahte kristtalašvuohta, eará máilmmioskkut ja eallinoainnut galget ovdanbuktojuvvot objektiivvalaš, kritihkalaš ja pluralisttalaš láchai oahpahasas.

Dasa lassin leat eará gáibádusat fágii mat leat lága § 2-4:s. Kristtalašvuođa, oskku, eallinoainnu ja etihka fága oahpahas ja § 2-3 a. Luvven doaimmain jna. oahpahasas.

KOEE oahppoplánas sáhttet kristtalašvuohta, eamiálbmotoskkut, juvddálašvuohta, isláma, buddhisma, hinduisma, sikhisma, ođđaoskkolašvuohta ja eallinoaidnohumanisma gieđahallojuvvot sihke ovttaid mielde ja oktilaččat. Oppalaččat galget oahppit bures oahpásmuvvat oskkolaš ja ii-oskkolaš eallinoainnuid girjáivuhtii. Sullii bealli oahpahasáiggis fágas galgá geavahuvvot kristtalašvuođamáhtui.

Oahppoplána lea vuodđuduvvon sámi árvvuide, gillii, kultuvrii ja servodateallimii.

Guovddášelemeanttat

Oskkuid ja eallinoainnuid dovdan

Fága galgá addit máhtu ja áddejumi kristtalašvuoda ja eará oskkuid ja eallinoainnuid birra báikkálaččat, nátionálaččat ja globálaččat ja indiviida-, joavko- ja árbevierrodásis. Oahppit galget beassat oahppat mo kristtalašvuoda ja eará oskkut ja eallinoainnut gullet historjjálaš proseassaide ja mo dat laktásit servodatrievdadusaide ja kulturábái. Oahppit galget oahpásmuvvat oskkuid ja eallinoainnuid girjáivuhtii, ja iešguđetlágan árbevieruid siskkáldas girjáivuhtii. Fága galgá addit vuodu reflekteret majoritehta-, minoritehta- ja eamiálbmotperspektiivvaid Norggas.

Oskkuid ja eallinoainnuid suokkardeapmi iešguđetlágan metodaiguin

Oahppit galget guorahallat ja suokkardit kristtalašvuoda ja eará oskkuid ja eallinoainnuid mánggabealat fenomenan iešguđetlágan metodaidda geavaheami bokte. Sin áddejumi oskkuin ja eallinoainnuin stuorru ja hástaluvo gálduid, norpmaid ja definišuvdnafámu analysa ja kritihkalaš refleksuvnna bokte. Máhttu iešguđetlágan oainnuid ja definišuvnnaid birra oskkuid ja eallinoainnuid dáfus gullá guovddášelementii ja lea dehálaš áddet ja giedahallat girjáivuoda.

Eksistensiála gažaldagaid ja vástádusaid suokkardeapmi

Fágas lea sáhka iešguđetlágan vugiid birra mo olbmot leat lahkonaš áššiid oaivila, identitehta ja duohtavuodagova birra oskkuid, eallinoainnu, etihka ja filosofiija bokte. Fága galgá addit saji refleksuvdnii, filosofalaš ságastallamii ja imaštallamii suokkardettiin eksistensiála gažaldagaid. Oahppit galget maddái oahppat áššiid birra maid birra lea stuorra sierraoaivilvuoda.

Máhttit oaidnit earáid perspektiivvaid

Fága galgá addit ohppiide vejolašvuoda ovdánahttit iežas oaiviliid ja miellaguottuid go deaivvadit earáiguin siskkobeale- ja olggobealeperspektiivvas ja dialogaid ja refleksuvnnaid bokte ovttalárganvuodaide ja erohusaid birra. Ná galgá fága leat mielde váikkuheamen dasa ahte oahppit ovdánahttet beroštumi earáide ja sin árvvusatnima beroškeahhtá kultuvrralaš, sosiála, oskkolaš dahje eallinoainnolaš duogáži. Fága galgá váikkuhit dasa ahte oahppit ovdánahttet girjáivuodagelbbolašvuoda. Sámi perspektiivvat gullet dása. Fáttát mat gusket sohkaileide ja doaimanávccaide, gullet maddái dása.

Ehtalaš refleksuvdna

Oahppit galget máhttit identifiseret ehtalaš dilemmaid ja ságaškuššat morálalaš áššiid iežaset vásáhusduogáža, siskánandáidduid ja iešguđet ehtalaš modeallaid ja doahpágiid vehkiin. Ehtalaš refleksuvdna addá vejolašvuoda gieđahallat stuorra ja smávva áššiid, riidduid ja hástalusaid main lea mearkkašupmi skuvlaservodahkii, árgabeaieallimii ja globála servodahkii. Filosofalaš jurddašanvuogit addet ohppiide reaidduid analyseret ákkastallamiid ja čuoččuhusaid.

Fágaidrasttideaddji fáttát

Álbmotdearvvasvuolta ja eallimis birgen

Oahppit galget máhttit identifiseret ehtalaš dilemmaid ja ságaškuššat morálalaš áššiid iežaset vásáhusduogáža, siskánandáidduid ja iešguđet ehtalaš modeallaid ja doahpágiid vehkiin. Ehtalaš refleksuvdna addá vejolašvuoda gieđahallat stuorra ja smávva áššiid, riidduid ja hástalusaid main lea mearkkašupmi skuvlaservodahkii, árgabeaieallimii ja globála servodahkii. Filosofalaš jurddašanvuogit addet ohppiide reaidduid analyseret ákkastallamiid ja čuoččuhusaid.

Demokratiija ja mielborgárvuohta

KOEE:s demokratiija ja mielborgárvuođa fágaidrasttildeaddji fáttás galget oahppit searvat ehtalaš refleksuvdnii

ja hárhallat oaidnit iešguđetlágan perspektiivvain. KOEE lea mielde nannemin ohppiid dáidduid gieđahallat

hástaleaddji áššiid ja leat rahpasat earáid oaiviliidda girjás servodagas. Ehtalaš refleksuvdnii searvama bokte

oahppit ohppet problematiseret fámu ja olggobealvuoda ja jearrat dábálaš norpmáid hárrái.

Guoddevaš ovdáneapmi

KOEE:s guoddevaš ovdáneami fágaidrasttildeaddji fáttás galget oahppit beassat suokkardit eksistensiála

gažaldagaid ja searvat ehtalaš refleksuvdnii luonddu ja olbmo saji birra das. Dat mearkkaša ahte oahppit

máhttet reflektet mo olmmoš, biras ja servodat váikkuhit nubbi nuppi, ja mo sii sáhttet dahkat vásttolaš

válljeumiid.

Vuodđogálggat

Njálmmálaš gálggat

Njálmmálaš gálggat KOEE:s mearkkašit máhttit guldalit, mitalit, ovdanbuktit ja ságastallat fágalaš fáttáid birra, ja máhttit ákkastallat iežas oaiviliid ja oaidnit iešguđet perspektiivvain. Njálmmálaš gálggat mearkkašit maiddái geavahit fágaspesifihkka doahpágiid suokkardit, ságaškuššat ja reflekeret fága máhttosurggiid birra. Njálmmálaš gálggat mearkkašit dasa lassin máhttit ovdanbuktit iešguđetlágan oaiviliid ja ákkastallat daid filosofalaš ságastallanvugiid ja filosofalaš ovttasdoaimma ja reflekšuvnna bokte. Njálmmálaš gálggaid ovdánahttin vuolga máhttimis ságastallat fáttá birra dasa ahte máhttá ovdanbuktit ja ságaškuššat kompleaksa fágalaš čuolmmaid. Dát mearkkaša eanet ahte eanet máhttit geavahit fágadoahpágiid ovdanbuktit ja árvvoštallat iežas áddejumi. Njálmmálaš gálggat mearkkašit maiddái eanet ahte eanet ovdánahttit dáidduid guldalit earáid.

Máhttit čállit

Máhttit čállit KOEE:s mearkkaša máhttit geavahit čála- ja govvaigiela gulahallat ja ovdánahttit máhttu oskkuid, eallinoainnuid ja etihka birra. Gálga fátmasta maiddái máhttit suokkardit iešguđetlágan oaiviliid ja ákkastallat iešguđetlágan oaiviliid vuoste- ja miehteákkaid. Dat fátmasta maiddái máhttit geavahit fágaspesifihkka doahpágiid čálalaš bargguin ja máhttit árvvoštallat iežas oahppama go barget fágalaš teavsttaiguin. Čállinmáhttu ovdánahttin fágas vuolga máhttimis mitalit ja válldahit dasa ahte máhttit suokkardit fágalaš čuolmmaid. Dát mearkkaša ahte oahppit čálalaš bargguin eanet ahte eanet geavahišgohtet fágaspesifihkka doahpágiid ja iešguđetlágan gálduid ovdánahttit gelbbolašvuoda árvvoštallat iežas oahppama go barget fágalaš teavsttaiguin.

Máhttit lohkat

Máhttit lohkat KOEE:s mearkkaša vásihit ja áddet iešguđetlágan oskkolaš ja filosofalaš teavsttaid. Dat fátmasta maiddái reflekeret teavsttaid, ilustrašuvnnaid, symbolaid ja eará ovdanbuktimiid ja dulkot daid. Dasto mearkkaša dat buohtastahttit ja systematiseret dieđuid ja kritihkalaččat árvvoštallat gálduid. Lohkanmáhttu ovdánahttin KOEE:s vuolga máhttimis áddet álkes teavsttaid sisdoalu dasa ahte máhttit analyseret ja árvvoštallat kompleaksa teavsttaid hámi ja sisdoalu. Dat mearkkaša eanet ahte eanet áddet fágadoahpágiid ja máhttit gávdnat, geavahit ja árvvoštallat iešguđetlágan diehtogálduid.

Máhttit rehkenastit

Máhttit rehkenastit KOEE:s mearkkaša máhttit geavahit ja áddet áigelinnjaid go oaidná oskkuid ja eallinoainnuid govvádusaid. Dat mearkkaša maiddá áddet mo sáhtá geavahit statistihkaid ja tabeallaid. Máhttit rehkenastit ovdánahttin fágas mearkkaša eanet ahte eanet máhttit áddet ja reflekteret statistihkalaš materiálaid ja tabeallaid.

Digitála gálggat

Digitála gálggat KOEE:s mearkkašit máhttit geavahit digitála resurssaid iežas hábmejeaddji barggus. Dat fátmasta maiddá máhttit háhkat dieđuid oskkuid ja eallinoainnuid birra digitála gálđuin ja dulkot ja kritihkalaččat árvvoštallat dieđuid. Digitála gálggaid ovdánahttin fágas vuolgá geavaheamis álkes teaksta-, jietna- ja govvaoktiibidjamiid dasa ahte máhttit ráhkadit ja árvvoštallat máŋggabealat digitála buktagiid ovdanbuktit fágalaš fáttáid. Digitála árvvoštallannávccat ovdánahttojuvvojit dađistaga go eanet ehtalaččat reflektere mo digitála resurssat geavahuvvojit.

Gealbomihttomearit ja árvvoštallan

Gealbomihttomearit ja árvvoštallan 4. ceahkki

Gealbomihttomearit 4. ceahki maŋŋá

Oahpahusa mihttomearri lea ahte oahppi galgá máhttit

- suokkardit ja válldahit mo kristtalašvuolta, ja eará oskkut ja eallinoainnut bohtet ovdan báikkálaččat ja regionálalaččat
- ságastallat kristtalaš árbevieru guovddáš mitalusaid ja oskuáddejumiid birra ja ovdanbuktit daid
- ságastallat nuorta- ja oarjemáilmmi oskkolaš árbevieruid guovddáš mitalusaid ja oskuáddejumiid birra ja ovdanbuktit daid
- buohtastahttit ja ovdanbuktit sámi árbevieru, kristtalašvuođa ja eará osku- ja eallinoaidnoárbevieruid, nugo kulturárbbi, jagiáiggiid ja basiid
- ságastallat kristtalašvuođa ja eará oskkuid ja eallinoainnuid estehtalaš ovdanbuktimiid ja ovdanbuktit daid
- geavahit álkes fágadoahpágiid go bargá oskuiguin ja eallinoainnuiguin
- earuhit iešguđetlágan máhttogálđuid oskkuid ja eallinoainnuid birra
- válldahit mo bearrašat ja servodagat sáhttet eallit ovtas iešguđet láhkai ja ságastallat dan birra
- ovtasbargat earáiguin ja ságastallat sámi árbevirolaš máhtu ja praksisaid birra
- identifiseret ehtalaš áššiid ja reflekteret daid birra

- suokkardit olbmuid eallinvuogi ja resursageavaheami ja ságastallat dan birra
- oahpásmuvvat iežas ja earáid jurdagiidda, dovdduide ja vásáhusaide ja gaskkustit daid
- ságastallat maid olmmošárvu, árvvusatnin, gierdavašvuhta ja sámi vuoigatvuodát mearkkašit ja maid dat mearkkašit min ovttaseallimii

Dađistaga árvvoštallan

Dađistaga árvvoštallan galgá leat mielde ovddideamen oahppama ja gelbbolašvuoda fágas. Oahppit čájehit ja ovdánahttet gelbbolašvuoda KOEE:s 1.–4. ceahkis go gaskkustit máhtu oskkuid ja eallinoainnuid birra lagašbirrasis ja olgomáilmmis. Oahppit čájehit ja ovddidit maiddá gelbbolašvuoda KOEE:s go imaštallet ja suokkardit ehtalaš ja filosofalaš áššiid ovttas earáiguin. Dasto sii čájehit ja ovdánahttet gelbbolašvuoda go geavahišgohtet álkes fágadoahpagiid.

Oahpaheaddji galgá diktít ohppiid váikkuhit oahpahussii ja arvosmahttit oahppanhálu ja bargat fágain njálmmálaš, čálalaš, estehtalaš, praktihkalaš, stoahkalas ja digitála vugiiguin. Oahpaheaddji ja oahppit galget gulahallat ohppiid ovdáneami birra KOEE:s. Oahppit galget beassat geahččaladdat. Ohppiid čájehuvvon gelbbolašvuoda vuodul galget oahppit beassat mitalit maid sii orrot máhttimin ja maid máhttet buorebut go ovdal. Oahpaheaddji galgá oaivadit viidásit oahppama birra ja heivehit oahpahusa nu ahte oahppit besset geavahit rávvagiid ovddidit iežaset gelbbolašvuoda kristtalašvuoda, eará oskkuid, eallinoainnuid ja etihka birra.

Gealbomihttomearit ja árvvoštallan 7. ceahkki

Gealbomihttomearit 7. ceahki maŋŋá

Oahpahusa mihttomearri lea ahte oahppi galgá máhttit

- čilget kristtalašvuoda ja eará oskkuid ja eallinoainnuid historjjá Sámis ja Norggas, maiddá sirdima kristtalašvuhtii, ja nationála minortehaid osku- ja eallinoaidnohistorjjá
- válddahit ja ovdanbuktít kristtalašvuoda muhtun rituála praksisaid ja ehtalaš norpmaid
- válddahit ja ovdanbuktít nuorta- ja oarjemáilmmi oskkuid ja eallinoaidnoárbevieruid muhtun rituála praksisaid ja ehtalaš norpmaid
- suokkardit ja buohtastahttit teavsttaid ja ávnaslaš ovdanbuktimiid máhttogáldun kulturárbbi birra mii guoská kristtalašvuhtii ja iešguđetlágan osku- ja eallinoaidnoárbevieruide
- buohtastahttit árbevirolaš máhtu ja praksisaid iešguđet osiin Sámis ja ságastallat daid birra
- geavahit fágadoahpagiid go bargá oskkuiguin ja eallinoainnuiguin

- čilget oskkuid ja eallinoainnuid ja sámi servodagaid iešguđetlágan oainnuid mánnávuhtii, bearrašii ja ovttaseallimii
- geavahit filosofalaš jurddašuvugiid ságastallamis ja imaštallamis
- ságastallat oskkolaš ja eallinoaidnui guoski árbevieruid guovddáš olbmuid ehtalaš ideaid ja gaskkustit daid
- ságastallat filosofijahistorjjá guovddáš olbmuid ehtalaš ideaid ja gaskkustit daid
- suokkardit ja válddahit iežas ja earáid perspektiivaid ehtalaš dilemmain mat gusket árgabeai- ja servodathástalusaide
- reflekteret eksistensiála áššiid birra mat gusket olbmuid eallinvuohkáii ja birgenláhkái ja eatnama boahhteáigái
- čilget maid olmmošvuoigatvuođat mearkašit eamiálbmogiid vuoigatvuođaide, cealkin- ja oskunfriddjavuhtii ja oskkolaš minoritehtaid dillái Sámis ja Norggas

Dađistaga árvvoštallan

Dađistaga árvvoštallan galgá leat mielde ovddideamen oahppama ja gelbbolašvuođa fágas. Oahppit čájehit ja ovdánahttet gelbbolašvuođa KOEE:s 5., 6. ja 7. ceahkis go sii guorahallet ja áddejit oskkuid ja eallinoainnuid ja reflekterejit eksistensiála ja ehtalaš áššiid birra. Gelbbolašvuohta boahťa ovdan go oahppit čájehit áddejumi mo oskkut ja eallinoainnut gullet historjjálaš proseassaide nátionálalaččat. Dasto oahppit čájehit ja ovdánahttet gelbbolašvuođa go geavahit guovddáš doahpágiid fágas. Sii čájehit ja ovdánahttet maidái gelbbolašvuođa go ságastallamiin ja digaštallamiin ovdanbuktet iežaset oaiviliid ja čájehit ahte máhttet oaidnit iešguđet perspektiivvain.

Oahpaheaddji galgá diktit ohppiid váikkuhit oahpahussii ja arvosmahttit oahppanhálu ja bargat fágain njálmmálaš, čálalaš, praktihkalaš ja digitála vugiiguin. Oahpaheaddji ja oahppit galget gulahallat ohppiid ovdáneami birra KOEE:s. Oahppit galget beassat geahččaladdat. Ohppiid čájehuvvon gelbbolašvuođa vuodul galget oahppit beassat mitalit maid sii orrot máhttimin ja maid máhttet buorebut go ovdal. Oahpaheaddji galgá oaivadit viidásit oahppama birra ja heivehit oahpahusa nu ahte oahppit besset geavahit rávvagiid ovdánahttit máhtu ja áddejumi kristtalašvuođa, eará oskkuid, eallinoainnuid ja etihka birra.

Gealbomihttomearit ja árvvoštallan 10. ceahkki

Gealbomihttomearit 10. ceahki maŋŋá

Oahpahusa mihttomearri lea ahte oahppi galgá máhttit

- suokkardit ja ovdanbuktit kristtalašvuođa ja eará osku- ja eallinoaidnoárbevieruid ja sin dálá lávdama guovddáš mihtilmasvuođaid

- suokkardit ja ságaškuššat mo kristtalašvuohta ja eará oskkut gullet historjjálaš rievadanproseassaide globálalaččat ja nassionálaččat
- guorahallat ja ovdanbuktit eallinoaidnohumanismma ja eará ii-oskkolaš eallinoainnuid guovddáš ideaid
- suokkardit ja ovdanbuktit oskkolaš girjáivuođa ja oskkolaš praksisaid sajáiduvvan oskuservodagaid olggobealde
- čilget eará eamiálbmogiid osku- ja eallinoaidnoárbevieruid ja reflekteret daid birra
- geavahit ja ságaškuššat fágadoahpágiid oskkuid ja eallinoainnuid birra ja sámi vuoiŋŋalaš árbevieruid birra
- buohtastahttit ja kritihkalaččat árvoštallat iešguđetlágan máhttogálduid oskkuid ja eallinoainnuid birra
- čilget kristtalašvuođa ja eará oskkuid ja eallinoainnuid iešguđetlágan oainnuid sohkabeliide ja seksualitehtii ja reflekteret daid birra
- suokkardit ja ovdanbuktit mo kristtalašvuođa ja eará oskkuid ja eallinoainnuid elemeanttat bohtet ovdan mediain ja populárakultuvrras
- suokkardit ja buohtastahttit oskkolaš ja eallinoainnuid guoski árbevieruid guovddáš olbmuid ehtalaš ideaid
- suokkardit filosofijahistorjjá guovddáš olbmuid ehtalaš ideaid ja geavahit ideaid ságaškuššat áigequovdilis ehtalaš áššiid birra
- suokkardit earáid perspektiivva ja giedahallat sierraoaivilvuođa ja digaštallama
- reflekteret eksistensiála áššiid birra mat gusket dasa ahte bajásšaddat ja eallit girjás ja globála servodagas
- identifiseret ja ságaškuššat ehtalaš čuolmmaid mat gusket iešguđetlágan gulahallanvugiide
- identifiseret ja ságaškuššat áigequovdilis ehtalaš čuolmmaid mat gusket olmmošvuoigatvuođaide, eamiálbmogiid vuoigatvuođaide, guoddevašvuhtii ja geafivuhtii

Dađistaga árvoštallan

Dađistaga árvoštallan galgá leat mielde ovddideamen oahppama ja gelbbolašvuođa fágas. Oahppit čájehit ja ovdánahttet gelbbolašvuođa KOEE:s 8., 9. ja 10. ceahkis go sii guorahallet ja áddejit oskkuid ja eallinoainnuid ja reflekterejit eksistensiála ja ehtalaš áššiid birra. Oahppit čájehit ja ovddidit maiddá gelbbolašvuođa go geavahit máhtuid oskkuid, eallinoainnuid ja etihka birra oahpes ja amas oktavuodain. Dasto sii čájehit ja ovdánahttet gelbbolašvuođa go geavahit gálduid kritihkalaččat, čilgejit iešguđetlágan oaiviliid ja reflekterejit gažaldagaid birra main lea stuorra nággu. Loahpas sii čájehit ja ovdánahttet gelbbolašvuođa go geavahit ja ságaškuššat fágalaš doahpágiid.

Oahpaheaddji galgá diktit ohppiid váikkuhit oahpahussii ja arvosmahttit oahppanhálu ja bargat KOEE:in njálmmálaš, čálalaš, praktihkalaš ja digitála vugiiguin. Oahpaheaddji ja oahppit galget gulahallat ohppiid ovdáneami birra KOEE:s. Oahppit galget beassat geahččaladdat. Ohppiid čájehuvvon

gelbbolašvuođa vuodul galget oahppit beassat mitalit maid sii orrot máhttimin ja reflekteret iežaset fágalaš ovdáneami birra. Oahpaheaddji galgá oaivadiit viidásit oahppama birra ja heivehit oahpahusa nu ahte oahppit besset geavahit rávvagiid ovdánahttit máhtu ja áddejumi kristtalašvuođa, eará oskkuid, eallinoainnuid, etihka ja filosofijja birra.

Oppalaš árvoštallan

Oppalašárvosátni galgá čájehit oahppi ollislaš gelbbolašvuođa KOEE:s, go oahpahus loahpahuvvo maŋŋá 10. ceahki. Oahpaheaddji galgá plánat ja láchit dili nu ahte oahppit besset čájehit iežaset gelbbolašvuođa iešguđet láchkai mat fáttmastit reflekšuvnna ja kritihkalaš jurddašeami iešguđet oktavuodain. Oahpaheaddji galgá bidjat árvosáni KOEE:s gelbbolašvuođa vuodul maid oahppi lea čájehan go oahppi lea geavahan máhtu ja gálggaid lotnolasat.

Árvoštallanortnet

Oppalaš árvoštallan

10. ceahkki: Ohppiin galgá leat okta árvosátni.

Eksámen ohppiide

10. trinn: Eleven kan trekkes ut til muntlig eksamen med forberedelsesdel. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Eksámen privatisttaide

10. ceahkki: Geahča rávisolbmuid vuodđoskuvlaoahpahusa gustovaš ortnega.